

6. Березовик В. М. Кредитні відносини банків з агропромисловим комплексом України / В. М. Березовик // Економіка України. — 2003. — № 1. — С. 18—27.
7. Діденко С.В. Економічні аспекти становлення ринку землі в Україні / С.В. Діденко // Економіка і регіони. — 2003. — № 1. — С. 99—101.
8. Алмаши С.О. Одноосібний сектор у сільському господарстві Угорщини / С.О. Алмаши // Економіка АПК. — 2002. — № 4. — С. 123—126.
9. Покопцева Е.Б. Ипотека в России. Прошлое. Настоящее. Будущее / Е. Б. Покопцева, Т. И. Никитина, В. С. Казейкин и др.; ред. И.С. Радченко. — М.: ГроссМедиа, 2004. — 318 с.
10. Трушин Ю.В. Россельхозбанк: кредитная политика обеспечивает рост производства / Ю.В. Трушин // Деньги и кредит. — 2009. — №8. — С. 3—8.
11. Зіновчук В.В. Організаційні основи сільськогосподарського кооперативу. Вид. друге: доп. і перероб. / Зіновчук В.В. — К. : Логос, 2001. — С. 17.
12. Ипотека: Учебно-практическое пособие / Под. ред. В.З. Черняка. — М.: Издательство РДЛ, 2003. — 272 с.

Статтю подано до редакції 12.10.2012 р.

УДК 338.46:37

Kucherenko D.G.

PhD, Associate Professor management service department of Kyiv National University of the Technologies and Design

THE TRANSFORMATION OF THE HIGHER EDUCATION IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE GLOBALIZATION OF THE WORLD EDUCATION MARKET

АНОТАЦІЯ. Проаналізовано сучасні особливості розвитку світового ринку послуг, визначено ключові напрямки формування ефективної освітньої політики в Україні та шляхи активізації експорту освітніх послуг.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ринок освітніх послуг, вища освіта, експорт освітніх послуг.

ANNOTATION. Analyzed the modern features of the global market, defines the key directions of forming an effective educational policy in Ukraine and ways to accelerate the export of educational services.

KEYWORDS: education market, higher education, the export of educational services.

АННОТАЦИЯ. Проанализированы современные особенности развития мирового рынка услуг, определены ключевые направления формирования эффективной образовательной политики в Украине и пути активизации экспорта образовательных услуг.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: рынок образовательных услуг, высшее образование, экспорт образовательных услуг.

Researched problem. The main system characteristics of the globalization are information and communication revolution, the growth of the transnational research and educational networks and relationships, integration of the world economy and the competition of the nations and markets. In these circumstances, our country must

clearly identify priorities for the education system to ensure its international competitiveness.

Relevance of the study. From industrial society we have moved to an economy based on knowledge. The competitiveness of the economy is determined today volume production or natural resources, especially intellectual potential. That is, under present conditions are the main resource of knowledge and information. Knowledge become a source of wealth as an individual and the state in general.

Education is one of the most important components of the human development. Today highly developed nations of the world clearly demonstrate how important is the system of higher education to implement structural reforms, innovation, bearing human freedom and self-improvement, wealth, growing needs, social security and so on. Globalization of the world, the rapid development of scientific research, new information technologies require accelerated development of advanced innovative education, creation of conditions for development of personality, her intelligence and spirituality. Today we can speak of a new globalization of the world market for higher education, in which the mass distribution of education is seen as a guarantee of the country's competitiveness in the new global economy. Therefore, the study of trends and consequences of globalization of the world market of educational services for the educational system of Ukraine is an important and urgent problem.

Analysis of the recent researches and publications. Challenges of globalization education space dedicated to the work of local and foreign scientists: F. Altbaha, L. Verbitsky, A. Dzhurynsky, A. Lyferova, J. Knight, L. Oderiya, R. Patory, O. Sahinovoyi, P. Scott, Hans de Vita. Possibilities of integration of the Ukrainian market of the educational services discussed in V. Zhuravsky, M. Zgurovsky, M. Stepko. However, the investigation remains open to question trends transforming education in Ukraine to meet modern challenges of globalization of world education market. Isolation unsolved aspects of the problem, which the article. Integration processes in higher education intensified globalization, which was the determining factor in the development of post-industrial world. This is evidenced by an appearance on the basis of new information and communication technologies for new forms of learning and new areas of international education; increase the number of research centers engaged in current issues of training and develop appropriate recommendations; efforts of developed countries to carry out a coherent policy, and even develop a single strategy in the field of education, including university (ECTS). However, there is an urgent need to identify the main directions of export of educational services in Ukraine in a globalizing world educational space. The aim of the article is to study the major trends of the global education market and the possibility of expanding exports of services in this area of □□Ukraine in a globalized educational space.

Isolation unsolved aspects of the problem in the article. Integration processes in higher education intensified globalization, which was the determining factor in the development of post-industrial world. This is evidenced by an appearance on the basis of new information and communication technologies for new forms of learning and new areas of international education; increase the number of research centers engaged in current issues of training and develop appropriate recommendations; efforts of developed countries to carry out a coherent policy, and even develop a single strategy in the field of education, including university (ECTS). However, there

is an urgent need to identify the main directions of export of educational services in Ukraine in a globalizing world educational space.

The aim of the article is to study the major trends of the global education market and the possibility of expanding exports of services in this area of Ukraine in a globalized educational space.

Presentation of the main material. Today, the notion of «global education market» as a new process, which is manifested in the development of international relations in the field of training. Globalization of education is uneven: currently in the lead in this area the U.S., which controls a third of the international education market, followed by the United Kingdom — 13 % Germany — 10, France — 9 %. According to experts, the amount of the education market in 2010 reached 110 billion U.S. dollars, and the competition will continue to grow. [20] Globalization of Higher Education Space is a process of integration of educational services as a whole, which includes the transition to uniform educational programs. Among the main conditions of globalization of educational services can be identified:

- the general trend of globalization of the world economy;
- development of the world labor market;
- development of the information society.

Modern effects of globalization, which is felt particularly acutely after the global financial crisis of 2008 clearly highlighted two groups of countries — those who benefited from globalization and losers. Won the most economically developed countries and financial-industrial groups that formed on their basis. The category of losers are less developed countries for which the movement towards an integrated system of world order turned enormous material and social vytratamy. Takym way globalization in the modern world is a process that ensures the well-being of strong by weak [1, p.51]. However, the processes of globalization for both Ukraine and most countries are inevitable. Thus, an important task at this stage is to preserve Ukrainian identity, culture, mentality, educational potential etc.

An important factor in the international competition for the education market is the development of export education, providing an additional source of revenue for schools, is part of their image and credibility and necessary condition for the effective development of education and science in the country. Exports of educational services today introduced four basic models: students abroad, distance learning, opening branches, faculty exchange.

In a globalized educational market in Ukraine to introduce a range of measures to ensure the protection of the interests of both national institutions and would speed the process of integration of educational markets by increasing exports of educational services:

- accessibility of foreign students receiving education in universities in Ukraine, including the facilitation of entrance exams, visa for foreign students, documenting and free access to information;
- state support for students abroad, which now, increasingly, carried out in Ukraine exclusively funded by private philanthropists and foundations to support gifted youth. A good example to follow include cooperation between the state and students in India, where the student shall be exempt from payment of the cost of studying abroad in case he returns to work at home.

— expansion of the licensed volume training places in the most prestigious educational institutions of Ukraine;

— the use of marketing tools, including a set of measures aimed at increasing demand for education services domestic institutions;

Today, the main constraints of exports of educational services and the formation of a competitive educational environment in Ukraine, in our opinion, are:

1. Unstable political environment, and as a result, lower security training;

2. Powerful development of new competitive global education market participants.

The world market for educational services today introduced three major competing markets:

— North American (U.S., Canada);

— European markets (UK, Germany, France.) Today education market intensively, new universities, traditional universities improve the quality of their services, but in many countries, particularly in Ukraine, Russia and Europe because of depopulation and declining birth rates, the proportion of young people decreases;

— Pacific markets (Australia, New Zealand, Japan). According to many experts, an increasing share in the export of educational services occupy the eastern countries, growth rates are significantly higher than other market participants, which makes it possible to say about the formation of the fourth educational center (China, Singapore) [20];

3. Disparity of educational quality existing requirements world educational process;

4. Low quality management system education, and as a result, high levels of wear logistics, reducing the quality of the teaching staff;

5. Lack of government support for training of local students abroad and the low level of investment in the development of science.

6. Unpreparedness national universities for teaching students were hard visas etc.

If objectively assess the state of the education market of Ukraine, the key competitive advantage in the export of educational services, which may serve to attract foreign students, low price of tuition, fundamental approach to teaching the subject that can not give others, and use approaches Bologna to the formation of the curriculum.

The main conclusions. Contemporary processes of globalization in all spheres of social life involve building a single educational space based on integration of national markets, educational services and harmonization of educational standards. In the current context of globalization at all levels of functioning of national economies in the world main trend of the global education market as part of the socio-economic system is integration. Ukraine determines its place in this process to ensure that the education received in the state has been competitive in European and world educational space, but man — secure and mobile labor market. An important direction for integration of Ukrainian and world educational space should remain focused on the competitive advantages of domestic higher education system (low cost and accessibility of higher education for foreign nationals). At the same time, should be carried out considerable work towards reducing the impact of negative factors. Therefore, Ukraine should again think seriously about the possibility of expanding the export of educational services, the relationship between traditional and non-traditional forms of education, competitiveness education.

Prospects for the use of research results. International experience shows that the vast majority of the education market consists of public and private sectors. The public sector, which funds the government sends in education for reimbursement for educational services. The private sector (non-government) in which educational services are sold and consumed at market prices. In this market of educational services operate private commercial institutions or government agencies providing services on a contract basis. Future directions of research could be the study of international experience and internationalization features educational activities of public and private higher education institutions, mechanisms to attract private sector funding to universities and others.

Literature

1. Акулич М.М. Образование в условиях глобализации / М.М. Акулич // Университетское управление. — 2005. — №5 (38). — С. 50—57.
2. Бузько І. Розвиток ринку освітніх послуг в Україні в умовах глобалізації / І. Бузько // Економіст. — 2007. — № 8. — С. 28—33
3. Воинова О.В. Мировой рынок образования. / О.В. Воинова // Социология образования. — 2008. — №1. — С. 56—82. — [Электронный ресурс] — Режим доступа:— http://library.uira.kharkov.ua/library/BD/BolonProz/3_Stati_iz_periodicheskikh_i_prodlgaugshiesa_izdaniy/soc_obr_sov_soc_prob.htm
4. Гарбера О. Є. Теоретичні основи дослідження міжнародного ринку послуг в світовій економічній системі / О. Є. Гарбера // Інвестиції: практика та досвід. — 2009. — № 24. — С. 52—56
5. Горнопольцева А. О. Трансформація природи міжнародного ринку послуг в умовах глобалізації / А. О. Горнопольцева // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. — 2007. — № 4. — С. 266—269
6. Деланти Д. Новые модели университетов — [Электронный ресурс] — Режим доступа: <http://socio.tamp.ru/1.htm>
7. Драгомирова І. Інституції діяльності операторів ринку освітніх послуг / І. Драгомирова // Економіст. — 2008. — № 1. — С. 48—50
8. Заблоцька Р. О. Порівняльні переваги країн, що розвиваються, у міжнародній торгівлі послугами / Р. О. Заблоцька // Актуальні проблеми міжнародних відносин : [зб. наук. пр.] / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. — К., 2010. — Вип. 93, ч. 2. — С. 175—182.
9. Картюк О.А. Україна на шляху глобалізації освітнього простору. — ВІСНИК ЖДТУ. — 2011. — № 4 (58). — С. 230—232
10. Кельдер Т. Л. Міжнародний ринок послуг: тенденції та проблеми розвитку / Т. Л. Кельдер, Н. С. Венгерська // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. — 2011. — № 5. — С. 33—37.
11. Козарь Т. П. Розвиток системи освіти України на ринку міжнародних освітніх послуг / Т. П. Козарь // Держава та регіони. Серія: Державне управління. — 2009. — № 2. — С. 95—99.
12. Кузьменко Л.М. Роль вищої освіти в економічному зростанні України / Л.М. Кузьменко, Н.Ф. Стеблюк // Вісник економічної науки України — 2007. — № 2. — С. 89—90.
13. Лялюк А. М. Взаємозв'язок ринку освітніх послуг і ринку праці: проблеми та способи їх вирішення / А. М. Лялюк // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. — Луцьк, 2007. — № 12. — С. 22—25.

14. *Патора Р.* Формування ринку освітніх послуг: польський досвід / Р. Патора // Вісник національного університету «Львівська політехніка» / [редкол.: Й. М. Петрович (відп. ред.) та ін.]. — Л., 2004. — № 504 : Проблеми економіки та управління. — С. 128—134.

15. Регулювання ринків товарів і послуг на засадах норм і принципів системи ГАТТ/СОТ : монографія / С. Осика [та ін.] ; Укр. акад. зовнішньої торгівлі. — К. : УАЗТ, 2000. — 336 с.

16. *Румянцев А. П.* Теоретичні основи формування глобального ринку послуг / А. П. Румянцев, Ю. О. Коваленко // Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин ; [редкол.: Л. В. Губерський та ін.]. — К., 2008. — Вип. 71. — Ч. 2. — С. 59—63.

17. Світовий ринок товарів та послуг. У 2-х ч. : [підручник] / за ред. А. А. Мазаракі ; М-во освіти і науки України. — Х. : Ранок, 2008. — Ч. 1—2.

18. *Степко М.Ф.* Болонський процес і навчання впродовж життя / М.Ф. Степко, Б.В. Клименко, Л.Л. Товажнянський. — Х: НТУ «ХПІ», 2004. — 111 с.

19. *Хижняк Л. М.* Університетська освіта : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. М. Хижняк ; М-во освіти і науки України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. упр. — Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2010. — 194 с.

20. Foreign / international students enrolled. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=RFOREIGN>

Статтю подано до редакції 10.10.2012 р.

УДК 332.14:35.071.5

Г.М. Майборода,
економіст ДУ «Інститут
економіки та прогнозування НАНУ»

ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ДЕПРЕСИВНИХ ТЕРИТОРІЙ

АНОТАЦІЯ. У статті розглянуто роль адміністративно-територіального устрою як одного з управлінських факторів та інструментів подолання депресивності територій, визначено необхідність проведення реформи адміністративно-територіального устрою України та формування ефективної системи місцевого самоврядування. Надано методичні рекомендації формування укрупнених громад на прикладі Межівського району Дніпропетровської області.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: адміністративно-територіальний устрій, адміністративно-територіальна реформа, депресивні сільські території, соціально-економічний розвиток, місцеве самоврядування.

АННОТАЦИЯ. В статье рассмотрена роль административно-территориального устройства как одного из факторов и инструментов преодоления депрессивности сельских территорий, определена необходимость реформы административно-территориального устройства Украины и формирования эффективной системы местного самоуправления. Даны методические рекомендации формирования укрупненных общин на примере Межевского района Днепропетровской области.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: административно-территориальное устройство, административно-территориальная реформа, депрессивные сельские территории, социально-экономическое развитие, местное самоуправление.